

Byggnadsnämnden
Box 2554
403 17 GÖTEBORG

Yttrande över Detaljplan för bostäder vid Guldhedstorget inom stadsdelen Guldheden i Göteborg, Dnr SBK:0808/05

Planhandlingarnas utformning och innehåll

De framtagna planerna visar på en ambitiös och ärlig ansträngning att lösa en i det närmaste omöjlig uppgift. Planerna är såvitt, vi kan bedöma, sakliga och korrekta, men också huvudsakligen hälsosamt befriade från de förskönande floskler och förljugna överdrifter, som annars blivit så vanliga i de senare årens program och planer. Försättsidans fotomontage är dock missvisande, framförallt vad gäller träden framför huset, som enligt planen måste tas bort, samt förmodligen vad avser husets placering.

Planerings- och beslutsprocessen

Ny bebyggelse i befintliga bostadsområden leder sällan till någon positiv utveckling av stadsdelen eller förhållanden för de boende. Grundorsaken till detta är som regel att nybebyggelsen initieras av andra behov, än de som finns hos de i stadsdelen boende. I många fall är det kortsiktiga ekonomiska vinstbehov, som är drivkraften och som ofta leder till att bebyggelsen är behäftad med avsevärda brister, som ingen tar ansvar för när byggnaderna väl är på plats. Särskild beklämmande är detta, när bebyggelsen sker på bekostnad av att befintliga kultur- eller naturvärden offras i processen. Stadsutvecklingen i befintliga bostadsområden bör istället ske med utgångspunkt från stadsdelens utvecklingsbehov och -möjligheter och förändringsarbetet inriktas på att göra stadsdelen bättre. Härvid bör de boende vara de viktigaste intressenterna och planeringsarbetet ske i nära samarbete mellan dessa och sakkunnig personal på Stadsbyggnadskontoret, som bör ha till uppgift att förankra förslagen hos befolkningen. Förslagen bör utgå från områdets behov utifrån befintliga intressenters (i första hand de boendes, eftersom de via hemkänslan och ekonomin är mest bundna till området, men även befintliga verksamheters intressen är ju legitima). Utomstående intressenters (exploatörers och eventuellt framtida nyttjares behov av området) måste komma i andra hand, eftersom de inte är genuint intresserade av områdets framtid. När Stadsbyggnadskontoret sitter i knäet på exploatörerna är detta ett hot mot demokratin.

Som ett argument för att bygga huset anges i planen att: "Efterfrågan på bostäder i området är stort,..". Guldheden är en attraktiv stadsdel, och området skulle inte räcka till för alla som vill bo där, även om det byggdes 100 nya höghus, men dessa skulle säkert minska attraktiviteten så småningom med stigande antal.

Riksintresset

Guldheden har skapats som en komplett enhet utifrån en genomtänkt helhetssyn på människors liv och boende. Varje komponent i stadsmiljön är i sin omfattning och struktur baserad på sin roll i helheten. Att genomföra en förtätning innebär i detta sammanhang att systemets harmoni förstörs, helhetsintrycket förvanskas och att störningsfaktorer uppkommer. Varje litet ingrepp har ofta en marginell effekt, men innebär ett oåterkalleligt steg mot en total utarmning av miljön som helhet.

Norra Guldheden är fastställd som en kulturmiljö av riksintresse av Riksantikvarieämbetet. Raä skriver om principerna för riksintresse:

Ett riksintresse är en signal om att här finns så höga värden att kulturmiljön har företräde vid en avvägning med motstående intressen, förutsatt att de motstående intressena inte är av riksintresse. Det är också en signal om att i dessa områden kan länsstyrelsen/staten gå in och upphäva kommunala beslut, om man ej finner kulturvärden tillräckligt beaktade.

Länsstyrelsen skrev 2004 angående förslag till förtätning vid Guldhedstorget/Olssons trädgård:

Område 4. Det måste betraktas som ett stort ingrepp i stadsdelens själ att bygga en stor byggnad i den del av området som har varit en idyll och är avsedd att vara en anlagd och välvårdad central park i Norra Guldheden. Förslaget står i kontrast med arkitektens grundprincip i den gällande detaljplanen där han låter husen följa terrängen i stället för gatorna.

Även om det aktuella planförslaget medför att mindre markyta tas i anspråk än i programförslaget 2003, så innebär effekterna att området kommer att avsevärt förändra karaktär och bli mindre tillgängligt för allmänheten.

Förutom Riksintresse har området också framhållits som viktigt för bevarande i "Värdefulla miljöer" 1985 och "Bevaringsprogram" 1987.

Höghus och påverkan på ljusförhållanden

Vid planeringen av Norra Guldheden, som ju var en av de första stadsdelarna i Göteborg med höghus, gjordes ett omfattande planeringsarbete för att garantera att en skadlig skuggning ej skulle uppkomma. Det aktuella byggnadsförslaget innebär avsevärda skadliga skuggkonsekvenser i närliggande byggnader, vilket minskar livskvaliteten för de boende. I Olssons trädgård kommer vegetationen att få cirka två timmar mindre solljus per dag, vilket minskar växtlighetens livskraft.

Förutom skuggning innebär höghus att området blir mera vindpinat, vilket framförallt märks under den kalla årstiden.

Enligt de redovisade solstudierna avseende 21 juni 2014, kl. 18.26, skuggar det tilltänkta huset framsidan av Akademikliniken och en stor del av det angränsande Guldhedstorget. Detta innebär att detta område, vid solsken, varje dag året runt, är skuggat vid denna tid, när är det vanligt att just detta område utnyttjas för rekreation. Det finns några parkbänkar uppsatta på torget just här, som används mycket, speciellt under soliga vår- och höstkvällar.

Det är svårare att från solstudierna kunna avgöra hur förskolan vid Daniel Petterssons gata påverkas av skuggan från huset. Om det finns risk att lekplatsen på förskolans gård stundtals skuggas av det planerade huset, bör en fördjupad solstudie genomföras för att belysa detta, innan beslut tas om detaljplanen.

Skador på trädgården.

För att kunna bygga huset måste flera stora ekar fällas. Som en förmildrande omständighet framhålls att de redan är skadade genom påkörning och felaktig utfyllnad. Att dessa skador förmodligen vållats genom Park- och naturförvaltningens slarv, borde vara en försvarande och inte förmildrande omständighet.

Den stora eken norr om befintlig byggnad avses bevaras, men förmodligen kommer dess rotsystem att skadas allvarligt vid schaktning och eventuell sprängning för nybygget. Kronan behöver förmodligen också beskäras kraftigt för att byggnaden skall kunna uppföras, vilket också kommer att långsiktigt försvaga eken, om den överlever.

Användningsområde

Om det mot förmodan skulle ha visat sig lämpligt att uppföra ett tiovånings höghus i direkt anslutning till Olssons trädgård, borde man kanske fundera på vad det bäst kan användas till. Kanske skulle seniorboende i stället för studentbostäder, vara ett vettigt användningsområde.

Boendemiljön

Närliggande grönområden viktigt för äldre befolkning. Det är känt att tillgång till natur i närområde leder till ökad livskvalitet, hälsa och välbefinnande för människorna i området. Att följa naturens årstidsväxlingar utanför det egna fönstret ger för många, särskilt äldre, en grundläggande mening med livet. Träden åstadkommer en minskning av luftföroreningar och trafikoljud, samt kan genom den så kallade "parkvinden" ge svalka på sommaren och mildra kyla på vintern.

Trafiken under byggnadstiden.

Norra Guldheden har mycket begränsad trafikkapacitet och området nordväst om den tilltänkta byggnadsplatsen är ett nålsöga för all trafik till och från området. Uppställning av arbetsmaskiner samt av- och pålastning av lastbilar kommer att medföra oacceptabla störningar i trafiken.

Med vänlig hälsning
Föreningen Bevara Guldheden

Ingrid Palmquist (ordförande)